

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος

Συνδρομή ἰτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία: - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

8 Νοεμβρίου 1881

ΒΟΛΟΣ-ΠΟΡΤΑΡΙΑ-ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑ

Ἐπὶ τῆς παραλίας ὠραίας καὶ ἀλάδος, ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου, καταντικρὸ τοῦ πορθμοῦ τῶν Τρικέρων κεῖται ἡ πόλις τοῦ Βόλου, συγκειμένη ἐκ τοῦ φρουρίου, Κάστρου νῦν λεγομένου, ἐκ τῶν ἐκτὸς τοῦ φρουρίου κειμένων Παλαιῶν Μαγαζείων, καὶ ἐκ τῆς κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἐκτεινομένης νέας πόλεως τοῦ Βόλου. Καὶ τὸ μὲν φρούριον, κατοικοῦμενον μόνον ὑπὸ τουρκικῶν οἰκογενειῶν, εἶνε βυζαντινὸν κτίσμα μνημονεύμενον ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ καλούμενον ὑπ' αὐτοῦ Γόλος· τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου κείμενα μικρὰ καὶ ἄσημα οἰκοδομήματα κατοικοῦνται ὑφ' Ἑλλήνων ἐμπόρων, οἵτινες κατερχόμενοι ἐκ τῶν χωρίων διαμένουσι κατ' ἅπασαν τὴν ἐβδομάδα ἐνταῦθα μεταβαίνοντες τὴν κυριακὴν εἰς τὰ χωρία τῶν. Ἐνταῦθα τελεῖται ἀνά πᾶσαν τετάρτην καὶ σάββατον ἐμπορικὴ πανήγυρις, ἐνθα συνέρχονται ἐκ τῆς Μαγνησίας καὶ Θεσσαλίας ἐν γένει πολλοὶ πρὸς συναλλαγὴν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐνηργεῖτο μέχρι πρὸ μικροῦ καὶ ἅπαν τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς Θεσσαλίας· ἀλλ' αὐξάνομένης τῆς ἐμπορικῆς ἐπιμιξίας καὶ ἀποκαταστάσεως ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας τοῦ Βόλου μετὰ τε τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἤρξατο πρὸ 30 ἐτῶν συνοικιζομένη ἡ νέη πόλις τοῦ Βόλου· καίτοι δὲ παρεμβληθέντων πολλῶν καλυμάτων εἰς τὴν πρόοδον καὶ αὐξήσιν αὐτῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ καταστῇ αὕτη μία τῶν σπουδαίων πόλεων τῆς ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας, ἀριθμοῦσα ἤδη περὶ τὰς 1000 εὐκτίστους οἰκίας, ὧν τινες δύναται νὰ κοσμήσωσιν εὐπρεπῶς τὰς ὁδοὺς πολλῶν μεγαλοπόλεων· δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ νὰ προαχθῇ ἔτι μᾶλλον ἡ πόλις αὕτη διηνεκῶς συνοικιζομένη ὑπὸ τε τῶν κατοίκων τῶν 24 χωρίων καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλοδαπῶν ἐγκαθισταμένων πρὸς ἐμπόριον. Ἐνταῦθα ἐνεργεῖται σήμερον ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς τε εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς Θεσσαλίας· μολοντί δὲ στατιστικῆς τις οἰκδῆποτε ἐν τῇ Τουρκίᾳ ἀκριβῆς δὲν δύναται νὰ γίνῃ, κατὰ μέσον ὅμως ὅρον ὑπολογίζων δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ τις τὸ ὀλικὸν ἐμπόριον τοῦ Βόλου εἰς 20,000 000 φρ. Ἡ πόλις τοῦ Βόλου εἶνε ἡ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου ὡς καὶ τοῦ μητροπολίτου Δημητριάδος, ὅστις, φέ-

ρων τὸν τίτλον «Δημητριάδος, Ἀγίας καὶ Ζαγοράς, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Πελασγῶν», ποιμαίνει πνευματικῶς τοὺς κατοίκους ἀπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης καὶ πολλῶν τῆς Πελασγιώτιδος· ἐδρεύουσι δὲ ἐν τῷ Βόλῳ καὶ οἱ πρόξενοι τῆς Αὐστρίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος. Ἀρχαῖα ἐν τῇ πόλει καὶ παρ' αὐτὴν δὲν ἀνευρίσκονται μόνον εἰς τὰ τεῖχη τοῦ μόνου ναοῦ τῆς πόλεως, τοῦ τιμωμένου εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὑπάρχουσιν ἐπιτύμβιοι λίθοι μετ' ἐπιγραφῶν, μετακομισθέντες ἐνταῦθα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἀντίπεραν ἀκτῆς τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου κειμένων Παγασῶν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶνε περὶ τὰς 5 χιλιάδας, ἐξ ὧν περὶ τοὺς 600 Ὀθωμανοὶ κατοικοῦντες ἐν τῷ φρουρίῳ καὶ 300 Ἰουδαῖοι συνωκισμένοι εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νέας πόλεως· ὁ δὲ λοιπὸς πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶνε ἑλληνικὸς, ὅστις, καταγινόμενος μετὰ τῆς ἐξειδικασμένης εἰς τοὺς Ἑλληνικῆς ἱκανότητος καὶ ἐπιμελείας εἰς τὸ ἐμπόριον, προήχθη εἰς ἱκανὴν εὐημερίαν, φροντίζων οὐ μόνον περὶ τῆς ὕλικῆς αὐτοῦ προόδου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, διατηρῶν καλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἀρρένων καὶ κορασιῶν.

Μίαν ὥραν ὑπὲρ τὴν πόλιν τοῦ Βόλου κεῖται ἐπὶ τῶν ποδῶν τοῦ Πηλίου τὸ χωρίον Βόλος, ὅπερ, ἐκτεινόμενον ἐπὶ μίαν ὥραν κατὰ μῆκος, κεῖται μετὰ τοῦ μεγάλου ρεύματος καὶ τοῦ Ἀναύρου· καὶ ἡ μὲν δυτικὴ αὐτοῦ ἄκρη, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ρεύματος, καλεῖται Ἄγιος Ὀρούφριος· κάτωθεν δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ κεῖνται εὐθαλέστατοι κήποι, κατὰφυτοὶ ὑπὸ ὀπωροφόρων δένδρων, συκαμινῶν καὶ αἰγείρων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ὑψοῦνται πύργοι ὑψηλοὶ, ὡς οἱ ἐν ταῖς Λεγωνίαις, καταρρέοντες ἤδη καὶ αὐτοί· ὑπέρκειται δὲ τῶν κήπων τὸ μέσον τοῦ χωρίου καλούμενον Ἀρακασιά, κείμενον δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἐλαιῶν καὶ λοιπῶν δένδρων· ἀλλὰ κραταιότερα ἀναφαινεταὶ ἡ βλάστησις εἰς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ χωρίου τὸ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀναύρου κείμενον καὶ καλούμενον Ἀ.ἰ.ἡμεριὰ ἢ Βλαχομαγαλάς. Ὑπέρκειται δὲ ταύτης λόφος Ἐπισκοπὴ καλούμενος φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς ναῖσκον τινὰ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἐνταῦθα ὁ Δῆμ. βασιζόμενος ἐπὶ τινῶν ὀρθογωνίων λίθων ἀνευρι-

σχομένον ἐν τῷ τείχει τοῦ ναοῦ, τοποθετεῖ τὴν ἀρόπολιν τῆς ἀρχαίας Ἰωλκοῦ, προσεπιλέγων ὅτι κατὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν περιοίκων πολλὰ μάρμαρα εὗρεθέντα κατὰ τὰς ὑπώρειάς τοῦ λόφου μετεκομισθήσαν ἀλλαχού· ἀλλὰ καὶ τύμβοι τινὲς ἀρχαῖοι καὶ ἀγγεῖα ἀνευρέθησαν ΒΑ τοῦ λόφου τῆς ἐπισκοπῆς· σήμερον ὅμως δὲν παρατηρεῖται οὐδὲν ἔγχος τῆς ἀρχαίας πόλεως· οὐδόλως ὅμως παράξενον, ἂν πόλις κατεστραμμένη ἦδη ἐπὶ Στράβωνος δὲν ἐγκατέλειψεν οὐδὲν ἔγχος τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐν τόπῳ μάλιστα, ἔνθα ἔκτοτε ἐκτίσθησαν καὶ κτίζονται πολλαὶ νεώτεροι οἰκοδομαί. Ἡ πόλις αὕτη, πρωτεύουσα τῶν Μινυῶν, ἤκμασε κατὰ τοὺς μυθολογικοὺς χρόνους, καὶ ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς συνηρόισθησαν οἱ τότε λογάδες τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν περάτων τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰάσονος ἐκστρατεύσωσιν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ χρυσοῦ δέρας· ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἦτο ἄσημος καὶ βραδύτερον κατελύθη διὰ τὰς στάσεις καὶ τυραννίδας κατὰ Στράβωνα· ὑπάρχουσα δὲ ἴσως μικρὰ καὶ ἄσημος κατὰ τὸν συνοικισμὸν τῆς Δημητριάδος, ἠρημώθη κατόπιν ὄλων, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐκ τινος χωρίου τοῦ Στράβωνος (9, 438)· ἐκαλεῖτο δὲ κατὰ τὸν Στράβωνα (19, 436) καὶ Δίθιον (44, 12) καὶ ἡ κάτω τῆς πόλεως παραλία Ἰωλκός· ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς ἐπισκοπῆς τοποθέτησις τῆς πόλεως βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος λέγοντος «ὑπέρεκτεται δὲ τῆς Δημητριάδος ἐπτὰ σταδίους τῆς θαλάσσης Ἰωλκός.» Ἐν δὲ τῷ αἰγιαλῷ αὐτῆς ἐτελεῖτο κατὰ Στράβωνα ἡ Πυλαϊκὴ πανηγυρίς· καὶ τινες μὲν τῶν ὑπομνηματιστῶν συνταυτίζουσι ταύτην μετὰ τῆς Ἀμφικτυονικῆς πανηγύρεως, τῆς τελομένης κατὰ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, κείμενον ἑκατοντάδας σταδίων μακρὰν τῆς Μαγνητικῆς παραλίας· ἕτεροι δὲ προτείνουσι τὴν διόρθωσιν εἰς Πελιακὴν, ἐνοοῦντες τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀκάστου εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Πηλίου ἐγκαθιδρυθεῖσαν πανηγυρίν· ἴσως δὲ διορθωτέον εἰς Πηλιακὴν, ἦτοι πανηγυρίν, εἰς ἣν συνήρχοντο οἱ κάτοικοι ἀπασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ Πηλίου κωμοπόλεων· οὐδόλως δὲ παράξενον καὶ ἡ σήμερον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἰωλκοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Γορίτσας συμβαίνουσα κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς διακαινησίμου πανηγυρὸς νὰ ᾖ συνεχεῖα τῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι παρὰ τὸν αὐτὸν τόπον τελομένης.

Ἡμίσειαν δὲ ὦραν ὑπὲρ τὸν Βόλον κεῖται τὸ χωρίον Σταγιάται, κατοικούμενον ὑπὸ 120 περίπου οἰκογενειῶν, ἐξασκουσῶν μὲν κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους βιομηχανίαν τινὰ βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἣδη δὲ ἐνασχολούμεναν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων, τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα εἶνε ἔλαιον, οἶνος καὶ μέταξ.

Ἡμίσειαν δὲ ὦραν ὑπὲρ τὸ μνημονευθὲν χωρίον κεῖται ἡ χαριστάτη κωμόπολις Πορταρία. Ἄλλοτε, ὅτε ἔλειπεν ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία,

ἦτον αὕτη τὸ ἐμπορεῖον ἀπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου· ἀνὰ πᾶσαν δὲ πέμπτην ἐτελεῖτο ἐμπορικὴ πανήγυρις, ἐν ἣ συνήρχοντο οὐ μόνον ἐκ τοῦ Πηλίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Ἠπείρου καὶ Μακεδονίας πολλοὶ πρὸς συναλλαγὴν. Βραδύτερον δὲ, ὅτε ἐγνώσθη εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁ λιμὴν τοῦ Βόλου, οἱ κάτοικοι τῆς Πορταρίας κατέλιπον ἐκ τῶν πρώτων ἐκεῖ καὶ διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ φιλεργίας τῶν προήχθησαν εἰς ἰκανὸν βαθμὸν εὐημερίας. Στερούμενοι δὲ ἐπαρκῶν κτημάτων ἐπεδόθησαν ἐνωρίς καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, καὶ οὐχὶ εὐτελὲς ἦτο τὸ κατ' ἔτος ἐν τῷ χωρίῳ εἰσαγόμενον χροματικὸν ποσὸν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν μεταξωτῶν γαϊτανίων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἡ χρῆσις αὐτῶν περιορίσθη καὶ ἡ ἐν τῷ χωρίῳ ἐπιπρατούσα βιομηχανικὴ κίνησις ἐξηλείφθη καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ εὐημερία αὐτοῦ, καθότι καὶ οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων συναῖσθησαν εἰς τὴν νέαν πόλιν τοῦ Βόλου. Ἡ πρὶν ἀκμάζουσα Πορταρία κατέστη ἤδη ἄσημος, μὴ διατηρούσα ἐκ τῆς προτέρας αὐτῆς λάμψεως ἢ τὰς ὠραίας οἰκοδομάς, αἵτινες ἐν εὐτυχεστέροις χρόνοις ἀνηγέρθησαν ἐνταῦθα, καὶ τὴν τερπνοτάτην φύσιν, ἣτις αἰωνίως τὴν περιβάλλει. Κεϊμένη ἐπὶ τινος ἀνωφεροῦς ὄροπεδίου ὑπὸ τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ Πηλίου, διαρρέεται ὑπὸ τῶν διαυγῶν ὑδάτων τοῦ 1/4 τῆς ὥρας ὑπὲρ τὸ χωρίον παρὰ τὴν θέσιν Μάρρα ἀναβλύζοντος Κρυζίνδωνος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ πυκνοῦ πλατανῶνος καὶ παρὰ τὸ κελάρυσμα τῆς ἀναβλυζούσης πηγῆς συνήρχοντο ἐν εὐτυχεστέραις ἡμέραις οἱ κάτοικοι ἀπολαμβάνοντες ἀμερίμως τὴν καλλοπὴν τῆς γλυκυτάτης αὐτῶν πατρίδος. Πέντε λεπτά ὑπὲρ τὴν πηγὴν κεῖται ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου, ἣτις, κατὰ τι χρυσόβουλον, εὗρεθὲν ἐν τῇ Ταυριανῇ βιβλιοθήκῃ, ἦτο κατ' ἀρχὰς μὲν γυναικεία, ἔπειτα δὲ, ἀνακτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἄγνης Παλαιολογίνης Κομνηνῆς μετεβλήθη εἰς ἀνδρικήν (1272). Ἐπεκαλεῖτο δὲ ἡ Μονὴ Νέα Πέτρα καὶ μετόχια αὐτῆς ἦσαν ὁ ναὸς τῆς Παναγίας ὁ καὶ τῆς Πορταρίας ἐπιλεγόμενος, καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅστις καλεῖται τοῦ Παλιῆροπάτου. Καὶ ὁ μὲν πρώτος, μικρὸς καὶ σκοτεινός, σώζεται εἰσέτι ἐν τῷ χωρίῳ, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν κείμενος ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀνεκτίσθη ἐκ βάρθρον πρὸ 25 ἐτῶν. Εἰς τὰ τείχη αὐτοῦ παρατηροῦνται ἀνάγλυφα δύο, ἐξ ὧν τὸ ἐν παριστᾷ ἄνδρα κωπηλατοῦντα, ἴσως τὸν Χάρωνα, τὸ δὲ δεύτερον γυναῖκα ἰσταμένην ποδῆρη χιτῶνα φέρουσαν· ταῦτα δὲ καὶ ἀρχαῖοι τινὲς τύμβοι ἀνευρεθέντες παρὰ τὴν θέσιν ἀλῶνι, ὡς καὶ χωρίον τι τοῦ Στράβωνος (9, 438), μὲ πείθουσιν, ὅπως τοποθετήσω ἐνταῦθα τὴν ἀρχαίαν κώμην Ὀρμίνιον

Κάτωθεν τῆς Πορταρίας χωριζόμενον ἀπ' αὐτῆς διὰ μικροῦ βεύματος κεῖται τὸ χωρίον Κατωγῶρι, κατάρβυτον καὶ κατὰφυτον, κατοικούμενον ὑπὸ 150 οἰκογενειῶν, τῶν ὁποίων ἡ κυρι-

ωτέρα ένασχόλησις εἶνε ἡ καλλιέργεια τῶν κτημάτων συνισταμένων εἰς ἐλαίας καὶ ἀμπέλους.

Ἡρίσειαν δὲ ὦραν δυτικώτερον τῆς Πορταρίας, χωρίζομενον ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Μεγάλου βρύματος, κείται τὸ μέγιστον πάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου ἡ *Μακρυνίτσα*, ἥτις κειμένη παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ βρύματος, ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν κορυφῶν σχεδὸν τοῦ Πηλίου μέχρι τῶν ὑπωρειῶν αὐτοῦ ἐπὶ μίαν ὥραν· ὁδὸς δὲ λίαν ἀνάτης παραλλήλως βαίνουσα τοῦ βρύματος ἄγει ἐκ τῶν κατωτέρω οἰκιῶν τοῦ χωρίου, αἵτινες ἀποτελοῦσι καὶ ἕλιον συνοικισμὸν καλούμενον *Κουκουράβα*, εἰς τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων πλευρῶν τοῦ ὄρους κειμένας, διαιροῦσα τὸ χωρίον εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν μέρος. Καὶ τὸ μὲν ἀνατολικὸν κείμενον παρὰ τὸ βρύμα εἶνε κατάφυτον καὶ κατάρβυτον, ξηρὸν δὲ καὶ ἄδενδρον τὸ πρὸς δυσμὰς, ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ τοῦ ὑπερκείμενου βράχου τοῦ Σαρακηνοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου κείται ἡ ἀγορά, ἐνθα ὑπὸ τὴν σκιάν μεγάλων πλατάνων μαρμαρόκτιστος κρήνη προχέει ἄφθονον ὕδωρ. Αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου εἶνε πάσαι σχεδὸν διώροφοι, καθότι διὰ τὴν κατωφέρειαν τοῦ ἐδάφους, ἐνῶ ἡ πρὸς τὸν Πελασγικὸν κόλπον ἐστραμμένη πλευρὰ εἶνε ὑψηλὴ, ἡ πρὸς τὸ Πήλιον εἶνε ὅλως ταπεινὴ, καθισταμένη εὐπέβητος ἐκ τῆς ὁδοῦ· ἀριθμῆ δὲ ἡ κωμόπολις περὶ τὰς 6000 κατοίκων, οἵτινες, ἐκτὸς τῆς καλλιεργείας τῶν κτημάτων, μετέρχονται καὶ τέχναις τινάς, ὧν ἡ μᾶλλον ἐπασχολοῦσα πλείονας χεῖρας εἶνε ἡ βυρσοδεψικὴ· ἡ δὲ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀκμάζουσα βιομηχανία τῶν ἀλατῶν, ἥτις παρῆγε τὰ μέσα τοῦ ζῆν εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως, ἐξέλιπε πρὸ καιροῦ. Ἡ Μακρυνίτσα ἦτο ἄλλοτε ἡ πρωτεύουσα τῶν βακουφίων, καὶ ὡς τοιαύτη ἐξήσκει ἐπιβροήν τινα ἐπὶ τῶν λοιπῶν χωρίων· ἀλλὰ καὶ σήμερον εἶνε ἐν τῶν δικημοτέρων χωρίων τοῦ Πηλίου, δικτηροῦν καλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῶν τε ἀρξένων καὶ τῶν κορασίων, συντηρούμενα κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου τέκνου αὐτῆς Βασιλείου Σουλῆνη, ὅστις ἀποθανὼν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν Βάρνη, κατέλιπε τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα τῆς τε δούλης καὶ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος. Ἀρχαῖα λείψανα περὶ τὴν Μακρυνίτσαν δὲν παρατηροῦνται· μόνον ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας, τῷ ἰδρυθέντι ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Μελισσηνῶν τὸ 1272 μ. Χ. κατὰ τι χρυσόβουλον εὑρεθὲν ἐν τῇ Ταυριανῇ βιβλιοθήκῃ, ὑπάρχει ἐντετοιχισμένη πλάξ, ἐν ἣ ἀναγινώσκεται ψήφισμα, δι' οὗ ἡ πόλις τῆς Δημητριάδος ψηφίζει τιμὰς διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν καλοκάγαθίαν εἰς τὸν ἱερέα τοῦ ναοῦ τοῦ Σαραπίδος Κρίτωνα Κρίτωνος, καὶ δρίζει νὰ ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπιφανέστατον τοῦ Σαραπίου. Ἄν λοιπὸν ἡ πλάξ αὕτη εὑρέθῃ ἐν τῷ τό-

πῳ, τότε δεσείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν κείμενον ἐνταῦθα ναὸν τοῦ Σαραπίδος, θεότητος Αἰγυπτιακῆς, ἥς ἡ λατρεία εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Μακρυνίτσας ὑπέροικεται αὐτῆς ὁ βράχος τοῦ Σαρακηνοῦ, ὅστις, καλυπτόμενος πρὸ οὐχὶ μακρῶν χρόνων ὑπὸ πυκνῶν θάμνων, κατέστη σήμερον ἄδενδρος καὶ φαλακρὸς παριστῶν ἀντίθεσιν καταφανῆ πρὸς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸν εὐθαλῆ καὶ χλοερὰν φύσιν. Ἀλλὰ στερηθεὶς τῶν φυσικῶν καλλόνων ἐπέπερωτο ὁ βράχος οὗτος νὰ κοσμηθῇ τὴν 6 Φεβρουαρίου 1878 ὑπὸ ἀμαράντων διαφῶν τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὸ ἄχαρι καὶ τεφροειδὲς αὐτοῦ χρῶμα νὰ μεταβληθῇ εἰς ὠραῖον πορφυροῦν ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πεσόντων μαρτύρων. Ἐνταῦθα κατὰ τὴν ῥηθείσαν ἀξιολογούμενον ἡμέραν οἱ κάτοικοι τῆς Μακρυνίτσας, μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν μετὰ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐθελοντῶν, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς καὶ ἀγύμναστοι πρὸς γεγυμνασμένους, δι' ἐνδεκαώρου κρατερῆς μάχης ἔσασαν τὸ χωρίον αὐτῶν ἀπὸ βεβίαιαν καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν, καταδείξαντες διὰ τῆς ἡρωικῆς ἀντιστάσεώς των, ὅτι ὁ φόβος καὶ ἡ δειλία δὲν ἐμφωλεύουσιν εἰς τὰ στήθη τὰ θερμαίνόμενα ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐλευθερίας πυρός.

Ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ περιπουδίστου προλόγου, ὃν προτάσσει τῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις δημοσιευθείσης β' ἐκδόσεως τῆς Ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ σοφὸς καθηγητῆς κ. Κ. Παπαρηγόπουλος, παραλαβάνομεν τὸ ἐπόμενον συμπέρασμα, ἐν ᾧ ἐν κεφαλῇ ἐκτίθενται αἱ κατὰ τελευταῖα ἔτη ἐνέργειαι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ διαγράφεται ἡ ἐν τῷ μέλλοντι πολιτεία αὐτοῦ.

Σ. τ. Δ.

Ἐν τῷ μέλλοντι πολιτεία τοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ὁ νεώτερος ἑλληνισμὸς διαφέρει ἐν πολλοῖς τοῦ ἀρχαίου. Ἐν πρώτοις τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ στοιχεῖα δὲν εἶναι ἀπαράλλακτα οἷα τὸ πάλαι. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν χωρίζεται τὴν σήμερον ἀπ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἔθνων οὔτε κατὰ τὸ θρήσκευμα, οὔτε κατὰ τοὺς θεσμοὺς, οὔτε κατὰ τὸν βίον. Κοινὸν ἔχει τὸ θρήσκευμα πρὸς τοὺς πλείστους τῆς Ἀνατολῆς λαοὺς, κοινούς τοὺς θεσμούς πρὸς τοὺς πλείστους ἑσπερίους· καὶ αὐτὸν τὸν βίον ἀρμόζει ὁσημέραι πλείοτερον πρὸν τὸν βίον τῆς μάλλον πεπολιτισμένης μοίρας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐκ τῶν πάλαι προσόντων τὸ ἔθνος δὲν σώζει εἰμὴ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος· προσεκλήσατο ὅμως ἤδη ἕτερόν τι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, τὸν πόθον τῆς πολιτικῆς ἐνότητος. Ἐνοεῖται ἐπὶ πάντων ὅτι ὁ καθ' ἡμᾶς ἑλληνισμὸς δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ ἰδιοποιηθῇ ἄλλοτρίως χώρας. Ἀρκεῖται νὰ διασώσῃ τοὺς ὑπὸ ἐπιδραμάντων ἀλλοφύλων ἀπειλουμένους ὁμογενεῖς ἐν χώραις, αἵτινες ἀνήκουσιν αὐτῷ ἀπ' αἰῶνος. Οὕτω ὅμως τεθέντος